

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом від 01.09 2021 № 80-0

Директор Стрілковецького НВК

«ЗНЗ I-III ст.-ДНЗ»

 Т. КОБИЛЯНСЬКА

01 вересня 2021 року

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
СТРІЛКОВЕЦЬКОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ
«ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД I-III СТУПЕНІВ –
ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»
НА 2021–2026 РОКИ

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради

Стрілковецького НВК

«ЗНЗ I-III ст.-ДНЗ»

(протокол від 31.08 2021 № 08)

ВСТУП

Стратегія розвитку Стрільковецького навчально-виховного комплексу «загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів- Дошкільний навчальний заклад» (далі – Стратегія) розроблена в контексті якісного оновлення змісту освіти, який полягає в необхідності привести її у відповідність з європейськими стандартами, потребами сучасного життя і запитами суспільства.

Успіх – наслідок ефективної стратегії, яка розроблена на базі системного підходу до управління

Е.Голдратт

Стратегія розвитку школи є комплексом методичних, матеріально-технічних, управлінських завдань із визначенням шляхів їх реалізації. У ній максимально враховані потреби всіх учасників освітнього процесу.

Стратегія розвитку школи спрямована на виконання:

- Конституції України;
- Законів України «Про освіту» (2017р.), «Про загальну середню освіту» (2020р.), «Про Національну програму інформатизації», «Про охорону дитинства»;
- Постанов Кабінету Міністрів України «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2018 № 800
- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова Українська школа» на період до 2029 року» від 14.12. 2016 р. № 988.
- Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15 серпня 2011 року № 872 (із змінами);
- Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про сертифікацію педагогічних працівників» від 27 грудня 2018 року № 1190 (із змінами)
- Державних стандартів початкової, базової і повної загальної середньої освіти;
- Конвенції про права дитини;
- Статут Стрільковецького НВК «ЗНЗ I-III ст.-ДНЗ».
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Аналізуючи стан справ із розвитком освіти в сільській місцевості, педагогічний колектив нашої школи реально усвідомлював усі об'єктивні чинники, які не забезпечували не те що розвиток, а, бодай належне функціонування сільської школи. Було прикро чути розмови про не конкурентоспроможність випускників сільських шкіл у порівнянні із випускниками міських, особливо при вступі до вищих навчальних закладів та

подальшому працевлаштуванні. Сільський учитель відчував себе меншовартісним порівняно із педагогом міської школи. Все це, звичайно, позначалося на результатах праці вчителів.

Колектив Стрілковецького НВК «ЗНЗ І-ІІІ ст.-ДНЗ вирішив не миритися з тим, що школа стала заручницею складних економічних обставин, які мали на той час місце в українському суспільстві. Ми вчасно усвідомили, що наша сільська школа може і повинна не просто існувати, виживаючи в складних економічних умовах, але й розвиватися, навіть випереджаючи час, постійно орієнтуватися на майбутнє. Вирішили діяти, творити, виходячи з існуючого потенціалу: педагогічних кадрів, учнів, збереженої матеріально-технічної бази, і, що найголовніше, активно розвивати цей потенціал.

Ми поставили перед собою амбітну мету: випускники нашої сільської школи не повинні нічим поступатися випускникам міської школи, повинні бути конкурентоспроможними як на ринку професійної освіти, так і на ринку праці.

Тож **місія** нашого закладу полягає у реальному забезпеченні рівного доступу до якісної освіти кожному учневі, незалежно від соціально-економічного статусу його батьків чи місця проживання. Така мета була цілком підтримана батьківською громадою, що стало важливою передумовою для її успішної реалізації.

Цінності, які сповідує заклад:

- усвідомлений активний патріотизм;
- професіоналізм;
- духовність, висока моральність;
- досконалість у кожній справі;
- прагнення до постійного розвитку;
- партнерство, толерантність, довіра до особистості;
- відповідальність, чесність, успішність;
- творчість;
- здоровий спосіб життя;
- прозорість, відкритість до діалогу

Принципи діяльності закладу:

- єдність навчання виховання та розвитку;
- взаємодія учнів, вчителів, батьків;
- академічна добросовісність;
- демократизм;
- дитиноцентризм, людиноцентризм;
- академічна свобода;
- рівність умов для реалізації кожним учнем його здібностей, таланту, всебічного розвитку;
- пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень.

Основні цілі розвитку закладу освіти:

- ✚ забезпечення високої якості освітніх послуг відповідно до запитів громади;
- ✚ формування інформаційно-комунікаційної та комунікативної компетентностей здобувачів освіти;
- ✚ забезпечення компетентісно та особистісно зорієнтованого підходів до викладання та системи оцінювання навчальних досягнень з базових дисциплін;
- ✚ створення сучасного безпечного освітнього середовища;
- ✚ створення толерантного середовища в закладі;
- ✚ розвиток комунікативних здібностей, критичного мислення учнів;
- ✚ створення сприятливих умов для пошуку, підтримки та розвитку обдарованих здобувачів освіти;
- ✚ зміцнення матеріально-технічної бази школи відповідно до потреб сучасної освіти;
- ✚ створення сприятливих умов для навчання та перебування у закладі дітей з особливими освітніми потребами;
- ✚ забезпечення економічних і соціальних гарантій для професійної самореалізації педагогічних працівників, підвищення їх соціального статусу;
- ✚ формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності;
- ✚ забезпечення партнерських стосунків між педагогами, батьками і здобувачами освіти;
- ✚ впровадження технологій проектування управління.

Аналіз внутрішніх можливостей закладу:

- факторів зовнішнього середовища SWOT- аналіз – це виявлення сильних і слабких сторін закладу.
- PEST- аналіз – це виявлення політичних (P-political), економічних (E - economic), соціальних (S - social), технологічних (T - technological) аспектів зовнішнього середовища, які впливають на розвиток закладу.

Внутрішні сильні сторони	Внутрішні слабкі сторони
1. Освітній заклад має позитивний імідж серед закладів освіти громади, області та України.	1. Недостатня мотивація до навчання.
2. Забезпечує якісну сучасну освіту, дає ґрунтовні знання.	2. Повільний перехід від консервативних підходів в освітній діяльності до інноваційних.
3. Постійно входить до кращих шкіл громади, області за результатами ЗНО.	3. Недостатній рівень формування в здобувачів освіти потреб і навичок самоосвітньої роботи, здатності до навчання упродовж життя.

4. В рейтингу п'яти кращих закладів району за результатами участі в II та III етапах Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін.	4. Авторитарність педагогічних впливів.
5. Організовано змістовний освітній процес з елементами інновацій.	5. Недієвий моніторинг результативності освітнього процесу.
6. Здійснюється перехід на компетентнісно зорієнтовану парадигму освітнього процесу.	6. Домінування у класних колективах пасиву над активом.
7. Діє мережа курсів за вибором і факультативів.	7. Низька активність учнів у позаурочних заходах.
8. Широко апробовано проектні технології навчання.	8. Наявність у значній кількості учнів таких вад особистісного розвитку: емоційна нечутливість, агресивність, тривожність, імпульсивність.
9. Висококваліфікований педагогічний колектив.	9. Недостатня дієвість шкільного парламенту.
10. Активна участь педагогів у багатьох Всеукраїнських конференціях, фестивалях, семінарах.	10. Недостатній рівень інтеграції та згуртованості у класних колективах.
11. Учителі пропагують свій досвід на майстер-класах, освітніх платформах.	11. Відсутність конструктивних лідерів у класах.
12. Забезпечено психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти.	12. Втрата інтересу до занять фізичною культурою.
13. Створено систему соціального захисту дитини.	13. Пасивність частини батьків у підтримці школи
14. Організація виховної роботи на цінностях Української Хартії вільної людини.	14. Лібералізм батьків у ставленні до проявів негативної поведінки дітей.
15. Використання нестандартних форм виховної роботи.	15. Недостатня туристсько-спортивна робота.
16. Широке використання шкільних традицій у виховній роботі.	16. Проблема професійного вигорання вчителів.
17. Проектне планування діяльності закладу, що забезпечує визначення завдань діяльності кожного учасника освітнього процесу.	17. Відсутність цілісної системи аналізу професійної діяльності педагога під час атестації.
18. Належна спортивна база.	18. Недостатня участь педагогічного та учнівського колективів у міжнародних проєктах.
19. Створено сучасний естетичний інтер'єр закладу, 70% кабінетів оснащено технічними засобами, комп'ютерною технікою нового покоління та дидактичними матеріалами.	19. Потребує капітального ремонту покрівля та утеплення фасаду школи .
20. Використання в управлінській діяльності стратегічного менеджменту.	
21. Упроваджуються нестандартні форми методичної роботи: тренінги, квести, методичні панорами, наукові семінари, майстер-класи.	

Проведений проблемно-орієнтований аналіз та аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища виявив проблеми, які лягли в основу Стратегії розвитку Стрілковецького НВК «ЗНЗ І-ІІІ ст.-ДНЗ»

Шляхи реалізації стратегії розвитку школи

І. Розвиток освітнього середовища

1. Освітнє середовище.

Ключові завдання:

- оптимізація внутрішніх та зовнішніх ресурсів освітнього середовища;
- створення комфортних безпечних умов для реалізації інтелектуального потенціалу учнів;
- використання соціокультурного оточення з метою розвитку загального світогляду здобувачів освіти;
- створення розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору через запровадження педагогіки партнерства;

№ з/п	Шляхи реалізації	Термін виконання	Відповідальні
1	Забезпечення комфортних і безпечних умови освітнього процесу	2021-2026	Адміністрація
2	Залучення альтернативних джерел фінансування навчального закладу	2021-2026	Адміністрація
3	Оновлення бази природничо-математичних кабінетів.	2021-2024	Адміністрація
4.	Придбання та оновлення комп'ютерної техніки, мультимедійного обладнання: - інтерактивний комплекс (каб. фізики, математики, - проектори (каб. іноземної мови, початкові класи).	2021-2023	Адміністрація
5	Капітальний ремонт опалювальної системи	2022	Адміністрація
6	Облаштування освітньо-відпочинкового простору для учнів (фое ІІ поверху).	2023	Адміністрація
7.	Косметичний ремонт шкільної та придбання лінії роздачі їжі та самообслуговування.	2022 -2023	Адміністрація
8.	Оновлення матеріально-технічної бази навчальних кабінетів відповідно до Концепції нової української школи	2021-2026	Адміністрація

9.	Придбання меблів (меблеві стінки для навчальних кабінетів - 2шт, столи учнівські - 38шт., стільці учнівські - 76шт)	2022-2024	Адміністрація
10.	Оновлення внутрішнього освітлення школи (Придбання світильників для класних кімнат та кабінетів)	2024	Адміністрація
11.	Виготовлення проектно-кошторисної документації для ремонту покрівлі школи	2024	Адміністрація
12.	Утеплення школи та ремонт покрівлі (санація)	2026	Адміністрація
13.	Оновлення спортивного майданчика	2023	Адміністрація
14.	Виконання щорічних заходів з поліпшення протипожежної безпеки, готовності закладу до опалювального періоду.	2021-2026	Адміністрація

Очікувані результати: створення комфортних і безпечних умов навчання учнів та праці педагогів.

2. Управлінські процеси закладу освіти.

Ключові завдання:

- ✓ управління якістю освіти на основі інноваційних технологій та освітнього моніторингу;
- ✓ забезпечення відповідної підготовки педагогів, здатних якісно надавати освітні послуги здобувачам освіти;
- ✓ створення умов для продуктивної творчої діяльності та проходження сертифікації педагогів.

№ з/п	Шляхи реалізації	Термін виконання	Відповідальні
1	Упровадження в управлінську практику інноваційних технологій.	2021-2026	Адміністрація
2	Створення сприятливого мікроклімату серед учасників освітнього процесу для успішної реалізації їх творчого потенціалу.	2021-2026	Адміністрація
3	Забезпечення виконання педагогічних працівників щодо підвищення їхнього фахового рівня	2021-2026	Адміністрація

	шляхом самоосвіти.		
4	Створення умов для результативної творчої діяльності педагогів та проходження ними сертифікації.	2021-2026	Адміністрація
5	Активізація взаємодії із соціальними партнерами (батьками, громадськими організаціями).	2021-2026	ЗВР, практичний психолог
6	Стимулювання творчості учасників освітнього процесу. Залучення додаткових джерел фінансування.	2021-2026	Адміністрація
7	Упровадження інтерактивних форм проведення методичної роботи.	2021-2026	Адміністрація
8	Налагодження партнерських стосунків між усіма учасниками освітнього процесу.	2021-2026	Класні керівники

Очікувані результати: створення освітнього середовища, сприятливого для успішної самореалізації здобувачів освіти та професійного вдосконалення педагогічних працівників.

3. Освітньо-методичний напрямок діяльності школи

3.1. Формування ключових та предметних компетентностей здобувачів освіти.

Ключові завдання:

- розвиток та соціалізація особистості здобувачів освіти;
- формування їхньої національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів;
- формування учнів екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких навичок і навичок життєзабезпечення;
- формування у здобувачів освіти здатності до саморозвитку та самонавчання в умовах глобальних змін і викликів.

№ з/п	Шляхи реалізації	Термін виконання	Відповідальні
1.	Забезпечення реалізації оновлених цілей і змісту освіти на основі компетентнісного підходу та особистісної орієнтації з урахуванням світового досвіду та принципів сталого розвитку.	2021-2026	Педагогічний колектив
2.	Забезпечення оволодіння педагогічними працівниками новітніми інтерактивними, командними та проектними навчальними технологіями.	2021-2026	ЗНВР
3.	Організація наскрізного процесу навчання та виховання, формування стійкої системи цінностей, компетентностей, мотивів до отримання та використання набутих знань.	2021-2026	Педагогічний колектив
4.	Запровадження соціально-психологічного супроводу особистості.	2021-2026	Практичний психолог
5.	Упровадження вивчення та використання міжнародної практики (зокрема, країн Європейського Союзу).	2021-2026	Педагогічний колектив
6.	Сприяння участі педагогів школи в розробці й рецензуванні, обговоренні нових програм і підручників на засадах діяльнісного та компетентнісного підходів до навчання.	2021-2026	Практичний психолог
7.	Висвітлення питань реформування шкільної освіти та реалізації Концепції «Нова українська школа» у ЗМІ, на шкільному сайті, Інтернет-джерелах, у соціальних мережах.	2021-2026	Адміністратор веб-сайту

Очікувані результати:

- підвищення якості освіти на інноваційній основі;
- максимальне застосування інформаційних технологій в управлінні закладом освіти;
- збалансована швидкісна система інформування громадськості про новини та досягнення освіти в школі;
- трансформація освітнього сектора на інноваційне середовище, у якому здобувачі освіти отримують навички й уміння самостійно оволодівати знаннями впродовж життя та застосовувати їх у практичній діяльності.

3.2. Інноваційна діяльність педагогічного колективу.

Учитель - це той, хто думає про зміни й інновації як про своє життя.

Ключові завдання:

- створення інноваційного, модернізованого середовища закладу для розвитку творчості здобувачів освіти та росту педагогічної майстерності учителів;
- оновлення змісту навчання та побудова його на концептуальній основі новаторських освітніх технологій;
- створення інтерактивних інформаційних баз освітніх інновацій;
- упровадження нових та модернізованих форм і методів управлінської діяльності;
- підвищення конкурентоздатності школи в соціумі громади;
- впровадження інноваційних підходів щодо розвитку якостей свідомої особистості при виборі життєвого шляху;
- пошук та розробка ефективних методів освітнього процесу, управління освітнім процесом та професійним розвитком педагогів;
- розвиток системизабезпечення якості освітніх послуг;

№ з/п	Шляхи реалізації	Термін виконання	Відповідальні
1.	Теоретична, науково-методична підтримка педагогів до інноваційної роботи, створення сприятливого психологічного клімату.	2021-2026	ЗНВР
2.	Упровадження інновацій в управлінні навчальним закладом.	2021-2026	Педагогічний колектив
3.	Створення електронної бази даних «Інноваційні технології навчання». Інформаційне забезпечення педагогів із питань запровадження освітніх інновацій.	2021-2026	ЗНВР
4.	Опрацювання науково-методичної літератури, здійснення інформаційного забезпечення педагогів із питань запровадження освітніх інновацій (ознайомлення педагогічних працівників із науковими процесами, рекомендаціями, іншими матеріалами).	2021-2026	ЗНВР
5	Діагностування рівня підготовленості педагогічних працівників школи до інноваційної діяльності.	2022	Практичний психолог
6.	Освоєння нових педагогічних ідей шляхом залучення педагогів до інноваційної діяльності: – засідання педагогічної ради, круглі столи, семінари тощо; – участь у науково-практичних конференціях; – узагальнення власного досвіду й досвіду своїх колег; – сертифікація, курси підвищення кваліфікації; – самостійна дослідницька, творча робота над темою, проблемою.	2021-2026	Педагогічний колектив
7.	Координація та супровід інноваційних проєктів.	2021-2026	ЗНВР
8.	Аналіз проміжних результатів напрацювань у сфері інноваційної діяльності. Оцінка якості та ефективності впровадження інновацій в освітньому процесі.	2021-2026	ЗНВР
9.	Вивчення та узагальнення результатів інноваційного пошуку, стану роботи з упровадження інноваційних процесів у школі	2023-2026	ЗНВР
10.	Висвітлення позитивного досвіду запровадження інноваційних технологій на шкільному сайті, Інтернет-джерелах, інших засобах масової інформації.	2021-2026	Адміністратор веб-сайту

Очікувані результати:

- ✓ узагальнення основних шляхів, форм, засобів та умов, які забезпечують якісну організацію освітнього процесу;
- ✓ відкритість школи до нововведень в умовах динамічного розвитку освіти;
- ✓ ефективна організація інноваційної діяльності роботи педагогів, адміністрації школи;
- ✓ удосконалення рівня освітніх послуг;
- ✓ створити у педагогічному колективі о закладу освіти власну модель інноваційного розвитку;
- ✓ забезпечення інформаційної взаємодії та інтеграції навчального закладу у світовий інформаційний освітній простір;

3.3. Система роботи з педагогічними кадрами.

Стратегічні завдання:

- підвищення рівня професійної компетентності та творчої активності педагогів;
- використання педагогами сучасних інноваційних підходів до організації освітнього процесу;
- формування якісно нового типу педагога, в якому

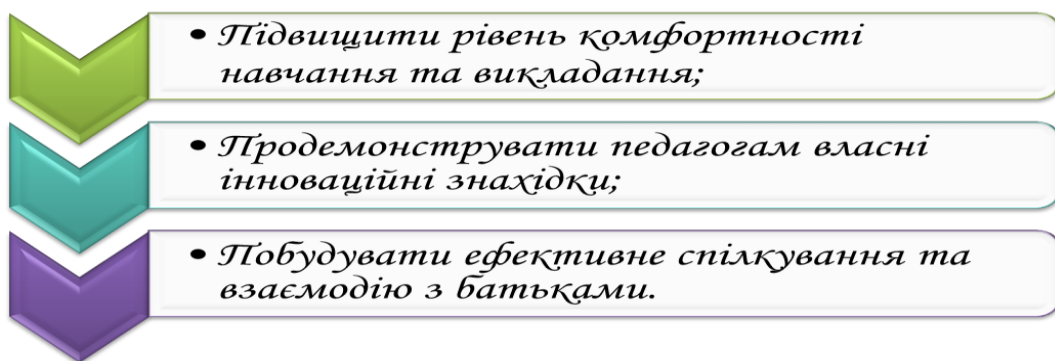
поєднуються високий професіоналізм, інтелігентність, соціальна зрілість, активна громадянська позиція;

- забезпечення сприятливих та комфортних умов для педагогічної, методичної роботи;
- забезпечення економічних і соціальних гарантій професійної самореалізації педагогічних працівників та утвердження їхнього високого соціального статусу в суспільстві
- створення атмосфери спільної відповідальності за результати освітньої діяльності з боку всіх учасників освітнього процесу.

№ з/п	Шляхи реалізації	Термін виконання	Відповідальні
1.	Формування та реалізація індивідуальних освітніх траєкторій педагогів. Забезпечення індивідуального підходу в роботі з кадрами.	2021-2026	ЗНВР
2.	Підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності вчителів з урахуванням цілей та напрямків розвитку освітньої політики шляхом використання освітніх інновацій.	2021-2026	ЗНВР

3.	Упровадження нових моделей організації неперервного навчання педагогів.	2021-2026	ЗНВР
4.	Здійснення стимулювання/ заохочення творчих педагогів (за результатами діяльності).	2021-2026	Адміністрація
5.	Упровадження системи професійно-педагогічної адаптації молодих фахівців, стажування, наставництво.	2021-2026	Адміністрація
6.	Забезпечення умов для участі педагогів в конкурсах професійної майстерності, здійснення дослідно- експериментальної та інноваційної діяльності.	2021-2026	ЗНВР
7.	Забезпечення умов для участі педагогів сертифікації, курсах підвищення кваліфікації, здійснення самоосвітньої діяльності.	2021-2026	ЗНВР
8.	Оптимізація структури методичної роботи. Реалізація та інтеграція спільних освітніх проектів педагогами різних освітніх галузей.	2021-2026	Адміністрація
9.	Організація щорічного моніторингу якості науково-методичної роботи з педагогічними працівниками	2021-2026	ЗНВР
10.	Використання форм роботи спрямованих на встановлення партнерських взаємин педагогів з усіма учасниками освітнього процесу.	2021-2026	Адміністрація школи, педагогічний колектив

Робота з педагогічними кадрами дасть можливість:

Очікувані результати:

- ✓ підвищення престижу педагогічної професії в суспільстві та утвердження соціального статусу вчителя;
- ✓ запровадження нових моделей, форм і методів підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- ✓ створення необхідних умов для постійного підвищення кваліфікації

- ✓ педагогічних кадрів за індивідуальними освітніми траєкторіями;
- ✓ моральне та матеріальне стимулювання професійної діяльності педагогів;
- ✓ створення системи професійно-педагогічної адаптації молодих спеціалістів;
- ✓ конструктивна співпраця педагогів з батьками та учнями на засадах педагогіки партнерства.

3.4. Моніторинг якості освіти в школі.

Прозорий моніторинг - інструмент досягнення успіху.

Перспективні питання моніторингу:

- ✓ знеособлена інформація про учасників освітнього процесу;
- ✓ освітні та управлінські процеси в закладі освіти;
- ✓ різні види діяльності учасників освітнього процесу — навчальна, викладацька, організаційна, управлінська тощо;
- ✓ умови здійснення освітньої та управлінської діяльності — матеріально-технічні, санітарно-гігієнічні, нормативно-правові, кадрові, фінансові, навчально-методичні тощо;
- ✓ результати запровадження освітніх змін, інновацій;
- ✓ стан організації освітнього процесу в закладі освіти;
- ✓ результати навчання та розвитку здобувачів освіти, формування їх компетентностей;
- ✓ інші об'єкти, визначені у програмі моніторингу.

Етапи проведення моніторингу:

- розробка Програми моніторингу;
- проведення дослідження;
- збір та оброблення результатів моніторингу;
- аналіз та інтерпретація результатів моніторингу;
- оприлюднення результатів моніторингу.

Перспективний план-графік внутрішнього контролю освітнього процесу

Навчальні предмети	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
<i>Українська мова</i>					
<i>Українська література</i>					
<i>Зарубіжна література</i>					

<i>Іноземна мова (англійська)</i>						
<i>Іноземна мова (німецька)</i>						
<i>Математика</i>						
<i>Інформатика</i>						
<i>Всесвітня історія</i>						
<i>Історія України</i>						
<i>Громадянська освіта</i>						
<i>Правознавство</i>						
<i>Біологія, екологія</i>						
<i>Хімія</i>						
<i>Основи здоров'я</i>						
<i>Фізика, астрономія</i>						
<i>Географія</i>						
<i>Пізнаємо природу</i>						
<i>Трудове навчання, технології</i>						
<i>Фізична культура</i>						
<i>Захист України</i>						
<i>Образотворче мистецтво</i>						
<i>Музичне мистецтво</i>						
<i>Мистецтво</i>						
<i>Наступність 4, 5 10 класів</i>						
<i>Індивідуальне навчання</i>						
<i>Організація дистанційного навчання</i>						
<i>Інклюзивне навчання</i>						
<i>Робота шкільної бібліотеки</i>						
<i>Робота практичного психолога</i>						
<i>Виховна робота</i>						
<i>Організація освітнього процесу у початковій школі</i>						

4. Виховний та психолого-педагогічний напрямок діяльності школи.

Освітній простір виховної діяльності

Мета виховної роботи: забезпечення системного підходу до створення сприятливого виховного середовища для формування життєво компетентної особистості, нестерпної до будь-яких форм насильства та булінгу, свідомого громадянина сучасного суспільства. патріота, особистості, готової до змін та інтеграції до європейської спільноти.

Ключові завдання:

- формування навичок самоврядування, соціальної активності і відповідальності в процесі практичної громадської діяльності;
- забезпечення наступності та системності національно-патріотичного виховання;
- залучення молоді до вивчення культури, історії України, пропагування кращих здобутків національної спадщини, підтримку професійної та самодіяльної художньої творчості, діяльності творчих об'єднань, організація екскурсій, зустрічей із цікавими людьми;
- проведення спортивних змагань, заходів військово-патріотичного виховання, спрямованих на утвердження здорового способу життя сучасної молоді;
- залучення до активної екологічної діяльності, формування основ естетичної культури, гармонійний розвиток духовного, фізичного та психічного здоров'я;
- розвиток системи профорієнтаційної діяльності щодо подальшої самореалізації особистості у сучасному освітньому просторі;
- виховання загальнолюдських цінностей, національної самобутності через традиційні та інноваційні технології у освітньому процесі;
- виховання правової культури в умовах демократичного суспільства;
- формування національної самоідентичності та міжкультурної толерантності з урахуванням внутрішніх міжетнічних, міжрелігійних відносин і перспектив подальшої інтеграції українського суспільства у європейський простір.

Шляхи реалізації:

1. Організація і проведення засідань Методичної лабораторії класних керівників відповідної тематики.
2. Створення безпечного толерантного середовища шляхом удосконалення соціального захисту учнів, а також здійснення соціально-педагогічного супроводу дітей пільгових категорій (дітей-сиріт, дітей під опікою, дітей, які знаходяться в складних умовах проживання, дітей із неповних та малозабезпечених сімей, дітей-інвалідів, дітей, які проживають у сім'ях групи ризику, дітей з багатодітних сімей, з сімей учасників АТО).
3. Спрямування виховної діяльності на прищеплення здорового способу життя, зміцнення моральності.
4. Здійснення соціально-психологічної профілактики негативних явищ в освітньому середовищі, профілактики девіантної поведінки, булінгу.
5. Створення оптимальних умов для виявлення, розвитку й реалізації потенційних можливостей обдарованих дітей у всіх напрямках: інтелектуальному, творчому, спортивному, естетичному.

6. Забезпечення сприятливого психологічного клімату у всіх структурних підрозділах освітнього процесу.
7. Організація діяльності закладу освіти як зразка демократичного правового простору та позитивного мікроклімату через структуру шкільного і класного учнівського самоврядування; стимулювання внутрішньої та зовнішньої активності учнів, їх посильну участь у справах учнівського колективу.
8. Впровадження активних форм виховної діяльності шляхом застосування інноваційних методів та прийомів.

Сприяння розвитку якостей випускника закладу:

- здоровий спосіб життя.
- висока освіченість і культура поведінки;
- готовність до свідомого вибору професії;
- здатність до саморозвитку, самоосвіти;
- самореалізація в умовах сучасного життя,
- толерантність, комунікативність, рефлексивність, емпативність;
- вміння працювати в команді;
- критичне мислення;
- мотивація до праці;
- моральна стійкість, громадянська позиція, усвідомлений патріотизм.

Українець майбутнього:

Випускник – Українець майбутнього - це громадянин України, патріот з активною позицією

який:

- ✓ позитивно ставитися до реалізації українських ідеалів та цінностей, прагне змін та покращення свого життя і життя своєї країни;
- ✓ діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- ✓ прагне до відновлення екосистеми;
- ✓ має демократичну громадянську культуру та розуміє співвідношення між свободою особистості, правами людини та цивільно-правовою відповідальністю;
- ✓ усвідомлює необхідність безперервного розвитку особистості впродовж життя;
- ✓ здатний конкурувати на ринку праці, впевнено сприймати його реалії та використовувати свої знання на практиці;
- ✓ вміє критично мислити;
- ✓ є медіаграмотною особистістю;
- ✓ досягає своєї мети.

Психолого-педагогічне спрямування

Мета: формування особистості через шкільне та сімейне виховання з урахуванням:

- індивідуальних особливостей;
- здібностей;
- умінь та навичок.

Ключові завдання:

1. Створення:
 - ситуації творчості для всіх учасників освітнього процесу;
 - умов для соціальної самореалізації учасників освітнього процесу;
 - умов для позитивної адаптації учнів до навчання у школі.
2. Посилення впливу шкільного та сімейного виховання на формування:
 - стійкої мотивації до здобуття освіти;
 - високої духовної культури;
 - моральних переконань;
 - трудового виховання учнів.
3. Забезпечення якісного психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу.
4. Практичне забезпечення корекційно-розвивальної роботи:
 - діагностики особистісного розвитку;
 - ціннісних орієнтацій;

- соціального статусу;
- виявлення вад і проблем соціального розвитку дитини.

5. Орієнтація на соціально-психологічну профілактику негативних явищ в освітньому середовищі, профілактику девіантної поведінки, булінгу.

Шляхи реалізації:

1 . Психолого-педагогічна діагностика з виявлення у дітей:

- здібностей;
- схильностей;
- потреб;
- відстеження динаміки з розвитку обдарованих та здібних учнів; дітей, які потребують особливої педагогічної уваги.

2. Консультації та навчання батьків, проведення батьківських консультацій.

3. Створення сприятливого психологічного клімату у всіх структурних підрозділах освітнього процесу.

4. Морально-культурний особистий досвід учасників освітнього процесу.

№ п/п	Параметри	Термін реалізації	Відповідальний
1	Психолого-педагогічний супровід адаптації учнів 1, 5, 10 - класів	2021-2026	Практичний психолог
2	Консультації для батьків, проведення індивідуальних та групових консультацій.	2021-2026	Практичний психолог
3	Виявлення учнів соціально незахищених категорій.	2021-2026	Практичний психолог
4	Проведення соціальної паспортизації учнів.	2021-2026	Заступник директора з ВР, практичний психолог
5	Визначити рівень тривожності учнів, які потребують особливої уваги.	2021-2026	Практичний психолог
6	Визначити індивідуальний рівень толерантності учнів 5 -11 класів.	2021-2026	Практичний психолог
7	Проводити профілактичні бесіди з учнями схильними до правопорушень.	2021-2026	Практичний психолог
8	Проводити профілактичні заняття для учнів та батьків (бесіди, відеолекторії, тренінги).	2021-2026	Практичний психолог

СТРАТЕГІЧНІ ПРОЄКТИ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ на 2021-2026 роки

Проект «Плекаймо патріотів України»

Мета проекту: посилення моральної складової в загальній системі формування у школярів національної гідності, готовності до виконання громадянських та конституційних обов'язків;

поглибити знання вихованців з історії української державності й громадянства, культури народу, його традицій;

формувати повагу до культурного та історичного минулого України, усвідомлення необхідності досконалого знання державної мови;

стимулювати постійне зростання вихованців як особистостей, прагнення до самовираження, самореалізації та самоствердження, активної діяльності;

забезпечення створення умов для інтелектуального, культурного та фізичного розвитку.

Завдання:

- ✓ зорієнтувати виховну діяльність закладу на визнання пріоритету патріотичного виховання особистості;
- ✓ виховання в здобувачів освіти почуття гордості за Українську державу;
- ✓ формування високих моральних цінностей, патріотизму, етнічної та національної самосвідомості, любові до рідної землі, держави, родини;
- ✓ виховання дисциплінованості, сумлінності та чесності, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- ✓ розвиток інтелектуальної, емоційно-почуттєвої та вольової сфери особистості;
- ✓ підтримка та пропагування сімейних цінностей.
- ✓ активізувати форми масової національно-патріотичної діяльності (пошукова робота, тематичних заходів, пов'язаних із знаменними та пам'ятними датами).

№ з/п	Параметри	Термін реалізації	Відповідальний
<i>Підготовчий етап</i>			
1	Базовий етап, під час якого відбувається підготовка до реалізації проекту, підготовка нормативних документів, розробка перспективних планів, моніторинг базової системи патріотичного виховання в закладі	2021-2023 н. р.	Заступник директора з ВР, практичний психолог, педагог-організатор
<i>Формуючий етап</i>			
2	Основний етап реалізації змісту проекту, що	2021-2026	Заступник директора з ВР, педагог

	передбачає впровадження системи заходів із патріотичного виховання учнів		організатор
3	Місячник патріотичного виховання, що включає зустрічі з воїнами, заходи з військово-патріотичної та оборонно-масової роботи, присвячених Дню захисника України	Щорічно	Заступник директора з ВР, педагог організатор
4	Залучення військовослужбовців ЗСУ, учасників АТО та ООС, учасників бонових дій російсько-української війни до проведення навчальних занять із початкової військової підготовки	Щорічно	Заступник директора з ВР учитель Захисту України
5	Написання листів, виготовлення оберегів тощо для учасників бойових дій	Постійно	Педагог організатор , учнівське самоврядування
6	Активізація практики волонтерської роботи здобувачів освіти	Постійно	Заступник директора з ВР педагог організатор , учнівське самоврядування
7	Загальношкільні класні години, спрямовані на національно-патріотичне виховання	Постійно	Класні керівники
8	Активно брати участь у військово –патріотичній грі «Сокіл» («Джура»)	Щорічно	Заступник директора з ВР, керівник гуртка військово –патріотичного виховання, педагог-організатор
9	Проведення інтегрованих уроків історії та літератури з патріотичної тематики у навчальному	Щорічно	Вчителі-предметники

	закладі, бібліотеках, музеях		
10	Реалізація патріотичного виховання в позаурочній діяльності здобувачів освіти (класні години, зустрічі з учасниками ООС, диспути, бесіди, вікторини, виставки малюнків, конкурси творів, екскурсії, ведення гуртків патріотичної спрямованості)	Постійно	Заступник директора з ВР, педагог організатор, вчителі-предметники, Класні керівники
11	Патріотичне виховання в рамках роботи з батьками: - батьківські збори громадянсько-патріотичної спрямованості; - допомога в організації та проведенні позакласних заходів; - залучення батьків до організації екскурсій, походів, свят; - спільних позакласних заходів (виставки, конкурси, екскурсії)	Постійно	Заступник директора з ВР, педагог організатор, класні керівники
12	Проводити моніторинги щодо обізнаності учнів школи зі своїми правами та обов'язками	Щорічно	Учитель правознавства
<i>Діагностико-коригуючий та прогностичний етап</i>			
13	Етап вивчення результативності реалізації проекту та прогнозування щодо напрямів його подальшого впровадження	2026	
14	Висвітлення досвіду роботи на сайті закладу	2026	

Очікувані результати:

- сформованість у вихованців високих моральних цінностей, патріотизму, етнічної та національної свідомості, любові до рідної землі, родини, народу, бажання сприяти історико-культурному розвитку України;
- виховання дисциплінованості, сумлінності та чесності, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- забезпечення єдності навчання, виховання і психологічної підготовки учнів до захисту Батьківщини;
- вироблення єдиних поглядів на проблему виховання громадянина, патріота;
- формування компетентної особистості, орієнтованої на загальнонародні традиції, з усвідомленою громадянською позицією;
- залучення до співпраці щодо реалізації проекту батьківський комітет, громадськість села, позашкільні установи.

Проект «Заклад освіти – простір толерантності, СТОП БУЛІНГ»

Мета проекту: - скоординувати зусилля педагогічної, батьківської громадськості для попередження булінгу, протиправних дій та вчинків серед здобувачів освіти;

- організувати профілактичну роботу на основі глибокого вивчення причин і умов, які сприяють скоєнню здобувачами освіти правопорушень;
- удосконалити роботу психологічної служби;
- налагодити правову пропаганду й освіту через інтернет-сторінки;
- забезпечити організацію змістовного дозвілля й відпочинку;
- розвивати життєві компетенції учнів.

Шляхи реалізації проекту:

№ з/п	Параметри	Термін реалізації	Відповідальний	Індикатори
<i>Діагностичний етап</i>				
1	Створити базу інструментарію для діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах	2021	Практичний психолог	Заклад освіти планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу в закладі:
2	Діагностувати рівень напруги, тривожності в учнівських колективах: – вести спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів	2021-2026	Класні керівники, практичний психолог	- політика запобігання булінгу в закладі освіти є

	<p>освіти;</p> <p>– анкетувати учасників освітнього процесу;</p> <p>– провести психологічні діагностики мікроклімату, згуртованості класних колективів та емоційних станів учнів;</p> <p>– провести соціальне дослідження наявності референтних груп та відторгнених в колективах;</p> <p>– визначення рівня тривоги та депресії учнів</p>			<p>комплексною і охоплює всіх учасників освітнього процесу;</p> <p>100% учнів безпечно і комфортно почувають себе у закладі</p> <p>Правила поведінки учасників освітнього процесу в закладі освіти забезпечують дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини:</p> <p>-правила поведінки у закладі освіти дієвими та функціональними, культура школи сформована;</p> <p>100% учнів дотримуються правил.</p>
<i>Інформаційно-профілактичні заходи</i>				
1	Обговорити питання протидії булінгу на загальношкільних батьківських зборах	Вересень 2021	Директор закладу	
2	Провести засідання методичного лабораторії класних керівників на тему «Булінг у дитячому середовищі: причини, наслідки та шляхи його подолання»	2022	Заступник директора з ВР	
3	Розробити пам'ятку	2021	Практичний	

	«Як допомогти дітям упоратися з булінгом?»		психолог, класні керівники	
4	Контроль стану попередження випадків булінгу	2021 - 2026	Директор закладу	
5	Провести круглий стіл для педагогічного колективу «Безпечна школа. Маркери булінгу»	2021	Психолог школи	
6	Випуск листівок, колажів, бюлетенів антибулінгового спрямування	2021 - 2026	Педагог організатор	
7	Лекторій для батьків «Батьківське щастя: виховання без насильства»	2021-2026	Практичний психолог, класні керівники	
8	Тематичний інформ-дайджест «Куди звернутись з приводу жорстокого поводження та насильства?»	2021-2026	Класні керівники	
9	Вивчення законодавчих документів, практик протидії цькуванню.	2021-2026	Заступник директора з ВР	
10	Проект «Про що мовчать діти».	2023-2024	Педагог організатор	
11	Вивчення законодавчих документів, практик протидії цькуванню з педагогами закладу.	Протягом року	Заступник директора з ВР	
<i>Формування навичок дружніх стосунків здобувачів освіти</i>				
1	Проведення ранкових зустрічей з метою формування навичок дружніх стосунків.	2021-2026	Класні керівники	
2	Створення морально безпечного освітнього простору, формування позитивного мікроклімату та толерантної міжособистісної взаємодії в ході годин спілкування, тренінгових занять.	2021-2026	Класні керівники	

3	Робота відеозалу. Перегляд кінострічок відповідної спрямованості.	2021-2026	Педагог організатор	
4	Проведення заходів у межах Всеукраїнського тижня права «Стоп булінгу».	Грудень щорічно	Класні керівники учитель основ правознавства, практичний психолог	
5	Проведення заходів у межах тематичного тижня «Сильні духом».	2024	Заступник директора з ВР	
6	Створення осередків психологічного розвантаження в рекреаціях закладу (обладнання меблями, озеленення)	Постійно	Адміністрація, педагогічний колектив	
<i>Психологічний супровід</i>				
1	Надавати консультації учасникам освітнього процесу	2021-2026	Практичний психолог	
2	Консультативний пункт «Скринька довіри»	2021-2026	Практичний психолог	
3	Профілактично-просвітницька, корекційно-розвивальна робота з учасниками освітнього процесу.	2021-2026	Практичний психолог	
4	Діагностика стану психологічного клімату класу.	2021-2026	Практичний психолог	
5	Спостереження під час освітнього процесу, позаурочний час.	2021-2026	Практичний психолог закладу освіти	
<i>Робота з батьками</i>				
1	Тематичні батьківські посиденьки «Поговоримо про булінг та кібербулінг»	2021-2026	Класні керівники	

2	Тренінг «Як навчити дітей безпеці в Інтернеті».	2022	Класні керівники, практичний психолог	
3	Загальношкільні зустрічі «Правові наслідки булінгу»	2021-2026	Адміністрація закладу, практичний психолог	
4	Інформаційна робота через інтернет-сторінки. Пам'ятка для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	2022	Заступник директора з ВР, практичний психолог	
5	Проведення консультацій з питань взаємин батьків з дітьми	Постійно За потреби	Заступник директора з ВР, практичний психолог	

Очікувані результати:

1. Створення системи виховної та профілактичної роботи в в закладі.
2. Допомога здобувачам освіти та їхнім батькам у захисті своїх прав, інтересів.
3. Навчання дітей знаходити вихід із кризових ситуацій та захищати себе від усіх видів насильства (булінгу).
4. Профілактика правопорушень і злочинності серед молоді.
5. Створення безпечного толерантного середовища

ПРОЄКТ «Діємо для здоров'я»

Мета проєкту: створення умов для формування здоров'я кожного учасника освітнього процесу;

-формування особистості учня,

спроможного розвивати себе фізично та духовно;

-розвиток культури здоров'я суб'єктів освітнього процесу.

Завдання:

- проведення профілактичної, оздоровчої освітньої діяльності;
- зміцнення здоров'я підростаючого покоління;
- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих;

- організація гурткової роботи щодо формування здорового способу життя здобувачів освіти;
- медичний, педагогічний та соціально-психологічний моніторинг.

Пріоритети:

- виховання в здобувачів освіти відповідального ставлення до власного здоров'я;
- формування культури здоров'я та пропаганди здорового способу життя.

Шляхи реалізації:

№ п/п	Параметри	Очікувані результати	Термін виконання	Відповідальні
1.	Контроль за станом здоров'я учнів. Моніторинг поглибленого медичного огляду здобувачів освіти.	Забезпечення індивідуального підходу у освітньому процесі, створення умов для сприятливого фізичного та психічного розвитку дітей.	2021-2026	Адміністрація, медичний працівник
2.	Організація навчального дня з урахуванням санітарно-гігієнічних норм.	Забезпечення раціонального режиму дня здобувачів освіти, що впливає на підвищення рівня знань, поліпшення здоров'я.	2021-2026	Адміністрація
3.	Індивідуальні, групові, медико – психологічні консультації з проблем здоров'я. Виховні години, брейн - ринги, дискусії, предметні вікторини, години спілкування, тренінги.	Досягнення високого рівня мотивації учнів щодо ведення здорового способу життя.	2021-2026	Адміністрація, вчителі
4.	Забезпечення контролю за порядком, якістю та дотриманням норм харчування дітей в школі.	Організація харчування учнів.	2021-2026	Адміністрація

5.	Організація профілактичної роботи зі збереження здоров'я учнів. Проведення шкільних змагань з окремих видів спорту та спортивних свят.	Формування здорового способу життя учнів.	2021-2026	Медична служба, практичний психолог, вчителі
6.	Залучення учнів до занять спортом у спортивних секціях та гуртках.	Формування здорової особистості, набуття здобувачами освіти навичок здорового способу життя.	2021-2026	Класні керівники
7.	Проведення лекцій, батьківських зборів, конференцій щодо здорового способу життя із залученням спеціалістів.	Профілактика шкідливих звичок серед підлітків.	2021-2026	Психолог, класні керівники, медичний працівник

ПРОЄКТ «Твори добро – це просто!»

Мета проєкту: виховувати у молодого покоління бажання творити добро; формувати навички самостійно приймати рішення; розвивати в здобувачів освіти особистісні риси доброти, людяності, толерантності, співчуття, уміння терпляче, і з розумінням ставитись до оточуючих; сприяти формуванню у дітей, підлітків та молоді вміння та бажання відчувати чужий біль, не бути байдужим до тих, хто

потребує уваги й підтримки.

Шляхи реалізації проєкту:

№ п/п	Параметри	Термін реалізації	Відповідальний	Індикатори
<i>Соціальний напрям</i>				
1	Проведення благодійних учнівських ярмарок, акцій з метою надання адресної допомоги.	Щороку	Заступник директора з ВР	
2	Привітання із Днем вчителя, Днем знань; виготовлення адресних листівок, оберегів, сувенірів (згідно свят календаря)	Протягом року	Педагог організатор, учнівське самоврядування	

	вчителям-пенсіонерам.			
3	Плетення маскувальних сіток для воїнів ООС	За потребою	Заступник директора з ВР	
4	Збір пластикових кришечок для протезів воїнів ООС	Постійно	Педагог організатор	
5	Збір продуктів харчування, предметів першої необхідності воїнам ООС	Протягом року	Педагог організатор, учнівське самоврядування	
6	Виготовлення адресних листівок, оберегів, патріотичної символіки, сувенірів (згідно свят календаря) воїнам ООС	Щороку	Педагог організатор	
7	Проведення заходів за участю волонтерів: благодійні акції, зустрічі з представниками громадських організацій та волонтерами зони ООС	Протягом року	Заступник директора з ВР	
8	Організація заходів до річниці голодомору в Україні. Акція «Запали свічку пам'яті»	Щороку	Заступник директора з ВР, педагог організатор	
9	Вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	2 рази на рік	Заступник директора з ВР, класні керівники	
10	Благодійна допомога тим, хто опинився у складних життєвих обставинах.	Протягом року	Заступник директора з ВР, педагог організатор	
11	Благодійна акція «Подаруй книгу 3 кожного по книзі-шкільна бібліотека	1 раз на рік	Бібліотекар	
<i>Пошуково-краєзнавчий напрям</i>				
1	Тематичні, оглядові екскурсії у краєзнавчі музеї, до пам'ятних історичних місць	Щороку	Педагог організатор, учнівське самоврядування	
2	Збір матеріалів про учасників бойових дій на сході України. Систематизація матеріалів	Протягом року	Педагог організатор, учнівське самоврядування	

	для «Книги Звитяги».			
3	Участь у Всеукраїнській краєзнавчій експедиції «Моя Батьківщина – Україна»	Щороку	Заступник директора з ВР	
4	Похід «Пізнаємо рідний край»	1 раз на рік	Педагог організатор, учнівське самоврядування	
Екологічний напрям				
1	«Екошкола – екосело» (проведення акцій та проєктів, спрямованих на впровадження культури поводження з побутовими відходами та їх утилізації, здійснення просвітницької та інформаційної діяльності з проблеми сортування побутових відходів та цінності вторинної сировини шляхом проведення лекцій, майстер-класів, випуску соціальної рекламної продукції, ведення екологічних блогів тощо)	2021-2026	Заступник директора з ВР, педагог-організатор учнівське самоврядування, класні керівники, батьківська громадськість	
2	«Майбутнє лісу у твоїх руках» (благодійний збір макулатури, проведення толок, благоустрій та озеленення пришкольньої території).	2021-2026	Заступник директора з ВР, педагог-організатор учнівське самоврядування, класні керівники, батьківська громадськість	
3	«Екофрендлі» (участь у Всеукраїнській екологічній	2021-2026	Заступник директора з ВР,	

	акції «Батарейки, здавайтеся!» за напрямками: освітні та інформаційні проекти з проблеми збору та переробки елементів живлення, збір батарейок мережею пунктів прийому, співпраця з централізованими установами переробки батарейок, сприяння поширенню волонтерської мережі по всій території України).		педагог-організатор учнівське самоврядування, класні керівники, батьківська громадськість	
4	«Маленькі кроки до глобальної мети» (висадження дерев, квітів, кущів, догляд за зеленими насадженнями)	2021-2026	Заступник директора з ВР, педагог-організатор учнівське самоврядування, класні керівники, батьківська громадськість	
5	«Екостиль НВК» (проведення екологічних уроків та тренінгів для учасників освітнього процесу, конкурси екологічної реклами, дитячих малюнків, екорекламних соціальних відео-роликів, челенджів «Тиждень без пластику», «Твій екологічний слід на Землі» тощо)	2021-2026	Заступник директора з ВР, педагог-організатор учнівське самоврядування, класні керівники,	
6	Благодійна акція «Збережемо птахів взимку!» (Виготовлення годівничок	Щороку	педагог-організатор	

	для зимуючих птахів)		учнівське самоврядування, вчителі технологій, географії	
--	----------------------	--	---	--